Bánú na Tuaithe

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi dhaoine óga ag imeacht ó cheantair tuaithe na tíre. Sula bhféachann tú ar an tuairisc, pléigh an cheist seo leis an duine in aice leat, nó le do ghrúpa:

Cad a dhéanann na heagraíochtaí seo a leanas:

Cumann Lúthchleas Gael
Cumann Lucht Cónaithe na Tuaithe
Cumann Feirmeoirí Éireann

Tugaigí buille faoi thuairim mura bhfuil sibh cinnte!

Ceist 2 Cad is brí leis na focail / frásaí seo a bheidh le cloisteáil sa mhír?

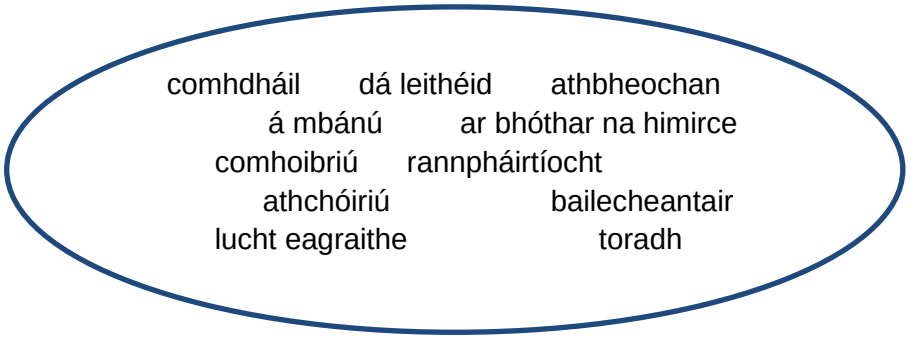

Ceist 3 Roghnaigh na focail chearta ón gciorcal thuas chun na bearnaí a líonadh sna habairtí seo a leanas:

1. Is gá _____ a dhéanamh ar an bpróiseas pleanála.
2. Is léir go bhfuil bailte na tíre _____ le blianta beaga anuas.
3. Eagraíodh _____ chun ceist na himirce a phlé.
4. Ní raibh _____ maith ar an gcruinniú. Níor thángthas ar aon réiteach.
5. Thosaigh _____ na Gaeilge i ndáiríre sa chéad deireanach.
6. Bhí an _____ an-sásta leis an gcomhdháil.
7. Tá an-chumhacht ag comhairlí _____.
8. Seo é an chéad scannán _____ riamh.
9. Ní neart go cur le chéile. Is fearr dúinn bheith ag _____.
10. Tá na mílte duine óg ag fágáil na tíre. Tá siad ag dul _____.
11. Tá _____ na n-eagraíochtaí go léir an-tábhachtach ar fad.

Féach ar an tuairisc den chéad uair agus éist go cruinn le haghaidh na bhfocal ó cheist 2 agus 3 thuas.

Ceist 4 Féach ar an tuairisc den dara huair agus ceangail an t-eolas ceart leis na daoine cuí.

1. Deir sé gur cheart do na heagraíochtaí éagsúla teacht le chéile agus airgead a bhailiú le chéile. Ansin thiocfadh leo airgead a lorg ón rialtas chun poist a chruthú amuigh faoin tuath.

2. Deir sé nach féidir leo dul chun cinn a dhéanamh go dtí go bhfuil na heagraíochtaí ar fad ag comhoibriú. Tá struchtúr agus moltaí acu anois tar éis na comhdhála agus níl le déanamh ach iad a chur i bhfeidhm.

3. Deir sé go dtiocfaidh leigheas ar an scéal anois agus go bhfuil sé in am gníomhaíochta. Tá coiste beag curtha le chéile acu agus chuaigh siad chun cainte le polaiteoirí agus le hairí.

4. Deir sé gurb é an rannpháirtíocht an rud is tábhachtaí agus gur cheart an próiseas pleanála a athchóiriú, agus níos mó cumhachta a thabhairt do chomhairlí bailecheantair.

a. Jerome Ó Conbhuí
b. Liam Ó Néill
c. An Dr. Brendan O'Keefe
d. **Seán Kelly**

Ceist 5 Féach ar an sliocht ón bhfoclóir agus freagair na ceisteanna.
Tá an t-eolas ar fad le fáil san fhoclóir.

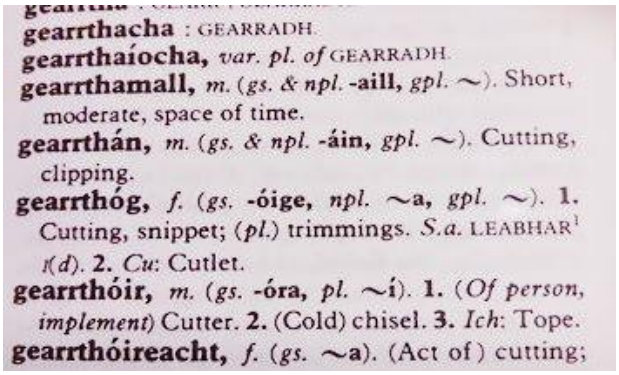

gearrthacha : GEARRADH.
gearrthaíocha, *var. pl. of* GEARRADH.
gearrthamall, *m.* (*gs. & npl.* **-aill,** *gpl.* ~). Short, moderate, space of time.
gearrthán, *m.* (*gs. & npl.* **-áin,** *gpl.* ~). Cutting, clipping.
gearrthóg, *f.* (*gs.* **-óige,** *npl.* ~**a,** *gpl.* ~). **1.** Cutting, snippet; (*pl.*) trimmings. *S.a.* LEABHAR[1] *I(d).* **2.** *Cu:* Cutlet.
gearrthóir, *m.* (*gs.* **-óra,** *pl.* ~**í**). **1.** (*Of person, implement*) Cutter. **2.** (Cold) chisel. **3.** *Ich:* Tope.
gearrthóireacht, *f.* (*gs.* ~**a**). (Act of) cutting;

1. Gearrthán:

   an _____
   na _____
   eolas an gh_____
   eolas na ng_____

2. Gearrthóg:

   an _____
   na _____
   blas na g_____
   costas na ng_____

3. Gearrthóir

   an _____
   na _____
   dath an g_____
   dathanna na ng_____

Ceist 6 '…ó dheas…'

A. Cén treo atá i gceist leis na cinn seo? Tarraing an treo ar an léarscáil.

Ó thuaidh
Siar
Soir

B. Cuir na treonna in abairtí lena mbrí a léiriú.

Ceist 7 Pléigh na ceisteanna leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. Cén fáth a bhfuil daoine óga na tíre ag dul ar imirce faoi láthair, dar leat?
2. Ar mhaith leat féin dul ar imirce?
3. Cén dochar a dhéanann sé do cheantar, má tá easpa daoine óga ann, dar leat?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Tá an cheist seo le déanamh sula seinntear an tuairisc.

Ceist 2

1. conference/congress	*comhdháil*
2. of its kind	*dá leithéid*
3. revival	*athbheochan*
4. are being depopulated	*á mbánú*
5. on the emigration road	*ar bhóthar na himirce*
6. cooperation	*comhoibriú*
7. participation	*rannpháirtíocht*
8. restructuring	*athchóiriú*
9. townships	*bailecheantair*
10. the organisers	*an lucht eagraithe*
11. toradh	*result*

Ceist 3

1. Is gá **athchóiriú** a dhéanamh ar an bpróiseas pleanála.
2. Is léir go bhfuil bailte na tíre **á mbánú** le blianta beaga anuas.
3. Eagraíodh **comhdháil** chun ceist na himirce a phlé.
4. Ní raibh **toradh** maith ar an gcruinniú. Níor thángthas ar aon réiteach.
5. Thosaigh **athbheochan** na Gaeilge i ndáiríre sa chéad deireanach.
6. Bhí an **lucht eagraithe** an-sásta leis an gcomhdháil.
7. Tá an-chumhacht ag comhairlí **bailecheantair**.
8. Seo é an chéad scannán **dá leithéid** riamh.
9. Ní neart go cur le chéile. Is fearr dúinn bheith ag **comhoibriú**.
10. Tá na mílte duine óg ag fágáil na tíre. Tá siad ag dul **ar bhóthar na himirce**.
11. Tá **rannpháirtíocht** na n-eagraíochtaí go léir an-tábhachtach ar fad.

Ceist 4

1-b
2-d
3-a
4-c

Ceist 5

1. Gearrthán:
   an gearrthán
   na gearrtháin
   eolas an ghearrtháin
   eolas na ngearrthán

2. Gearrthóg:
   an ghearrthóg
   na gearrthóga
   blas na gearrthóige
   costas na ngearrthóg

3. Gearrthóir
   an gearrthóir
   na gearrthóirí
   dath an ghearrthóra
   dathanna na ngearrthóirí

Ceist 6

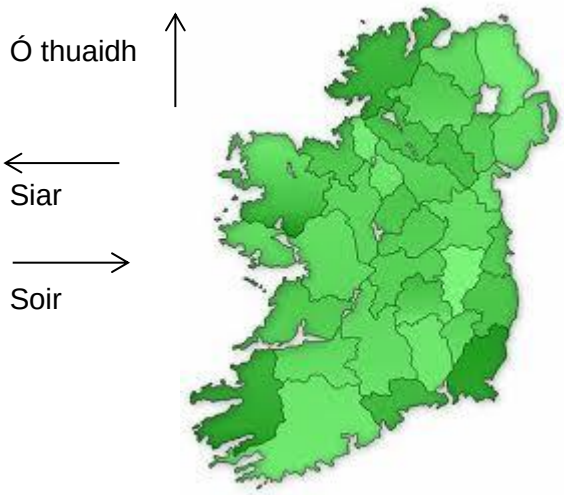

Mínigh do na foghlaimeoirí go mbaintear úsáid as na treonna sin agus ‘ag dul’ in úsáid acu.

Ceist 7

Is féidir gach beirt (nó grúpaí) a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola
Ó dheas, d'eagraigh Lucht Cónaithe Tuaithe i gContae Chiarraí comhdháil i dTrá Lí inniu i gcomhar le Cumann Lúthchleas Gael agus Cumann na bhFeirmeoirí sa gContae[1], le tabhairt faoi athbheochan na tuaithe. Seo é an chéad chomhdháil dá leithéid riamh sa tír.

Barraí Mescall
Le sé nó ocht de bhlianta anuas tá ceantair tuaithe na tíre seo á mbánú leis na mílte duine óg bailithe leo ar bhóthar na himirce. Ach i dTrá Lí inniu tháinig Cumann Lucht Cónaithe na Tuaithe i gCiarraí mar aon le Cumann Lúthchleas Gael agus Cumann Feirmeoirí Éireann sa chontae le chéile chun cíoradh a dhéanamh ar an scéal.

Jerome Ó Conbhuí, Iar-Chathaoirleach Bhord an Chontae, CLG
Chuireamar coiste beag le chéile agus chuamar ag plé leis na polaiteoirí agus leis na hairí agus a leithéid agus ár dtuairim anois ná go dtiocfaidh an leigheas ar an scéal ón mbun aníos.
Barraí Mescall
Tá sé in am gníomhaíochta mar sin.
Jerome Ó Conbhuí, Iar-Chathaoirleach Bhord an Chontae, CLG
Sin é díreach é.

Liam Ó Néill, Uachtarán Chumann Lúthchleas Gael
Bhuel dá mbeadh Cumann Lúthchleas Gael, baill an Chumainn Lúthchleas Gael ar an talamh[2] in ann comhoibriú le baill de Chumann Feirmeoirí Éireann agus an IRDA, d'fhéadfaimis le chéile, airgead a chur le chéile, a bhailiú i bpobail timpeall na tíre agus ansin bheadh muid in ann dul go dtí an rialtas agus a rá: 'An féidir leatsa cur leis an airgead seo agus is féidir linn daoine a fhostú amuigh faoin tuath.'

An Dr. Brendán O'Keefe, Coláiste Mhuire gan Smál, Luimneach
Is é rannpháirtíocht an rud is tábhachtaí. As sin amach, ba chóir dúinn athchóiriú a dhéanamh ar an bpróiseas pleanála agus ní mór dúinn na comhairlí bailecheantair a choimeád agus cumhacht a thabhairt dóibh sa phróiseas pleanála mar a dhéantar ar fud na hEorpa.

Seán Kelly, Feisire Eorpach
Ní féidir linn dul chun cinn (a dhéanamh) má bhímid go léir ag dul ar bhóithre éagsúla agus anois tar éis na comhdhála seo tá struchtúr againn, tá moltaí againn agus caithfimid iad sin a chur i bhfeidhm.

Barraí Mescall
Tá sé i gceist ag lucht eagraithe na comhdhála roinnt smaointe agus tograí a bhunú as imeachtaí an lae inniu faoin dtuath[3]. Nuair a bheidh toradh orthu siúd, tá sé i gceist acu dul go dtí na polaiteoirí áitiúla agus cabhair a lorg uathu siúd ag an bpointe sin.

[1] *sa + urú* atá i nGaeilge Chonnachta. *Sa + h* atá sna canúintí eile.
[2] *ar an dtalamh* a deirtear i nGaeilge na Mumhan. *Ar an talamh* atá sna canúintí eile.
[3] *faoin dtuath* a deirtear i nGaeilge na Mumhan. *Faoin tuath* atá sna canúintí eile.